

Uuslavastus

Modest Mussorgski

BORISS GODUNOV

Ooper kolmes vaatuses proloogiga

(algvariant B. Assafjevi ja P. Lammi redaktsioonis)

Helilooja libreto Aleksandr Puškini ja Nikolai Karamzini järgi

Dirigent — Eesti NSV rahvakunstnik **Eri Klas**

Lavastaja — Eesti NSV teeneline kunstitegelane
Arne Mikk

Kunstnikud — Vene NFSV teeneline kunstnik
Valeri Levental, Marina Sokolova (Moskva)

Koormeistrid — Eesti NSV rahvakunstnik
Uno Järvela, Anne Dorbek

Kontsertmeistrid — **Reet Laul, Helju Tauk, Ivari Ilja**

PEAOSADES:

Boriss Godunov — NSV Liidu rahvakunstnik
TIIT KUUSIK
Eesti NSV rahvakunstnikud
TEO MAISTE
MATI PALM

Vürst Vassili Suiski — NSV Liidu rahvakunstnik
HENDRIK KRUMM
Eesti NSV teeneline kunstnik
KALJU KARASK
TIIT TRALLA

Pimen, munk,
kroonikakirjutaja — Eesti NSV rahvakunstnik
MATI PALM
UNO KREEN

Grigori Otrepjev, tulevane trooninõudleja — Eesti NSV teeneline kunstnik
IVO KUUSK
EUGEN ANTONI

Kaastegevad — Eesti NSV rahvakunstnik **URVE TAUTS**, Eesti NSV teenelised kunstnikud **LIIDIA PANOVA** ja **ENNO EES-MAA**, **MARIKA EENSALU**, **EVE NEEM**, **SIRJE PUURA**, **JELENA SOLOVJOVA**, **LEELO SPIRKA**, **LEILI TAMMEL**, **ROSTISLAV GURJEV**, **HARRI ILVES**, **ANTS KOLLO**, **ERVIN KÄRVET**, **HANS MIILBERG**, **ENNO MIKKELSAAR**, **VAINO PUURA**, **MAIT ROBAS**, **TÖNIS TAMM**, **TÖNU VALDMA**.

Tegevus toimub Venemaal aastail 1598—1605, nn. «segasel ajal»

BORISS GODUNOV põlvnes, nagu Nikolai Karamzini «Vene riigi ajaloost» lugeda võib, tatari päritoluga bojaariperekonnast ja oli tsaar Ivan IV ajal opritšnina aktiivne tegelane. Nõrga tervise ja iseloomuga Fjodor Ivanovitši tsaariks saades läks tegelik võim riigis Borissi kätte, kes oli maast madalast õukonnaga väga tihedalt seotud. Kui Uglitšis tapeti Ivan IV noorim poeg Dimitri, saatis kohalik vojevood tsaarile ettekande. Borissi käsilased võtsid sõnumitooja kinni ja kirjutasiid uue aruande, mille kohaselt tsareevitš suri langetõvehoos noa otsa langedes. Selle peale saadeti komisjon, kuhu kuulus ka vanast bojaari-suguvõsast pärit vürst Šuiski, asja uurima. Tajudes situatsiooni, kirjutab Šuiski Borissile sobiva seletuse. Pärast lastetu tsaar Fjodori surma oli Boriss Godunov ainus reaalne troonikandidaat. Seda hästi teades ja endale rahva toetust kindlustada tahtes, lasi ta end kaua paluda...

Sündmuste edasist arengut, Borissi valitsuseaega, ta heitlust süümepiinadega kajastab juba M. Mussorgski ooper, mille algvarint valmis 1869. a.

«BORISS GODUNOV», mille muusika sügavust ja jõudu me tänapäeval imetleme, oli tolle aja kohta täiesti ebatavaline ooper. Siin on nii isiklik kui ka riigi ja rahva draama, nii rahva ja võimu vastastikused suhted kui ka võimuihaldavate tugevate isiksuste omavaheline võitlus. Tsaar Borissi draamas esinevad vastasmängijatena objektiivne vaatleja, ilmalikust elust eemaldunud Pimen ning aktiivne ajaloo tegija, tark ja alatu vürst Šuiski. Psühholoogilise arengu aluseks ooperis on tsareevitš Dimitri tapmise lugu. Borissi kuritegu on jõud, mis vähehaaval tuleb ilmsiks õukondlaste sosinates, Pimeni vaiksetes mälestustes, Grigori unistustes, rahva rahutustes ja viib tsaariperekonna hukkumiseni. Selle mõtte pidev kasvamine erinevates sündmustes, erinevates muusikalistes varjundites annabki ooperile iseläadse traagilise pinge.

1981. a. märtsikuus täitub 100 aastat oma aega kaugell edestanud vene helilooja Modest Mussorgski surmast. Praegune, arvult kolmas «Boriss Godunovi» lavastus «Estonia» teatris märgistab seda tähtpäeva muusikaajaloos.

